

**Franci Furlan
Boštjan Košir**

VARNO DELO S TRAKTORJI PRI SPRAVILU LESA

**ZVEZA GOZDARSKIH
DRUŠTEV SLOVENIJE**

GOZDARSKI NASVETI

Franci Furlan
Boštjan Košir

VARNO DELO S TRAKTORJI PRI SPRAVILU LESA

*Zbirka GOZDARSKI NASVETI
številka 4*

Ljubljana 1998

Zbirka GOZDARSKI NASVETI številka 4
VARNO DELO S TRAKTORJI PRI SPRAVILU LESA

Urednik: Jurij BEGUŠ, dipl. inž. gozd.
Besedilo: Franci FURLAN, dipl. inž. gozd., Gozdno Gospodarstvo
Postojna, Vojkova 9, Postojna
Ilustracije: dr. Boštjan KOŠIR, dipl. inž. gozd., BF - Oddelek za
gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Večna pot 83,
Ljubljana

Recenzent: Pavle VRTOVEC, dipl. inž. gozd.
Lektor: prof. Darinka PETKOVŠEK
Oblikovanje in prelom: Blaž BOGATAJ, inž. gozd.
Fotografija na naslovni strani: Jurij BEGUŠ, dipl. inž. gozd.
Izdala: Zveza gozdarskih društev Slovenije - Gozdarska založba
Natisnila: Tiskarna ŽNIDARIČ v 5.000 izvodih

CIP - kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

628.5:630*3
629.114.2-78

FURLAN, Franci
Varno delo s traktorji pri spravilu lesa / Franci Furlan ; [ilustracije] Boštjan
Košir. - Ljubljana : Zveza gozdarskih društev Slovenije, Gozdarska
založba, 1998. - (Zbirka Gozdarski nasveti ; št 4)

ISBN 961-6142-08-9
79964928

Izdajo publikacije je finančno podprlo Ministrstvo za kmetijstvo
gozdarstvo in prehrano.

Na podlagi mnenja Ministrstva za kulturo Republike Slovenije št. 415-
429/98 mb/mc, z dne 12.08.1998 sodi publikacija med proizvode, za
katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Vsako kopiranje, prepisovanje ali drugo reproduciranje te publikacije brez predhodnega soglasja avtorjev pomeni kršitev
avtorskih pravic.

Knjižici na pot

Slovenci se radi pohvalimo, da smo pridni in delovni ljudje, ki čutimo močno povezanost s svojo zemljo. Marsikdo se ji z delom tudi aktivno posveča. Delavnost je sicer lepa čednost, lahko pa je hudo nevarna, če nevarno delo, kar delo v gozdu prav gotovo je, opravljamo brez potrebnega znanja in pomanjkljivo opremljeni; zato ni čudno, da se pri gozdnem delu vsako leto smrtno ponesreči veliko ljudi. Na žalost smo po številu nesreč, ki se pripetijo pri delu v gozdu, v samem evropskem vrhu, zato si gozdarji prizadevamo s svetovanjem in izobraževanjem lastnikov gozdov njihovo število zmanjšati.

Spravilo lesa s traktorji je poleg sečnje gozdno delo, pri katerem se zgodi največ nesreč. Pred časom smo v zbirki »Gozdarski nasveti« že izdali knjižico z naslovom »Varno delo z motorno žago«. Tokrat smo pripravili knjižico z navodili za varno delo s traktorjem. Knjižica je namenjena predvsem lastnikom gozdov, vendar ne samo njim. Koristna bo tudi poklicnim voznikom gozdarskih traktorjev, da si osvežijo določena znanja, primerna je kot dopolnilo učencem srednjih in poklicnih šol, študentje gozdarstva bodo lahko v njej dobili praktične informacije, pa tudi gozdarskim strokovnjakom bo koristna pomoč pri vsakodnevnem delu.

Jurij Beguš
Urednik Gozdarske založbe

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	5
2	NEZGODE PRI SPRAVILU LESA S TRAKTORJI	8
3	PRIPRAVA DELA	16
3.1	Načrtovanje dela v gozdovih.....	16
3.2	Sečnospravilno načrtovanje.....	17
3.2.1	Metode dela pri pridobivanju lesa	19
3.2.2	Načela trasiranja in vzdrževanja traktorskih vlak	22
3.2.2.1	Načini polaganja vlak	23
3.2.2.2	Gostota in širina vlak	24
3.2.2.3	Druge načela, ki jih moramo upoštevati pri odpiranju posamezne gozdne parcele ali površine.....	25
3.3	Vrsta, moč in opremljenost traktorja	30
	Prilagojeni kmetijski traktorji	30
	Zgibni gozdarski traktorji	31
	Gosenični traktorji	32
3.4	Izbira traktorja za delo	33
4	ZAHTEVE GLEDE USPOSOBLJENOSTI IN DRUGIH POGOJEV, KI JIH MORA IZPOLNJEVATI TRAKTORIST	34
5	SREDSTVA IN OPREMA ZA OSEBNO VARSTVO DELAVCA	36
6	OPREMA TRAKTORJA ZA VARNO DELO PRI SPRAVILU LESA	39
7	UPORABA PRAVILNE TEHNIKE DELA PRI POSAMEZNIH POSTOPKIH SPRAVILA LESA S TRAKTORJI	44
7.1	Priprava stroja.....	47
7.2	Prazna vožnja traktorja	49
7.3	Zbiranje lesa s traktorjem.....	50
7.4	Vlačenje po vlaki	58
7.5	Odvezovanje in rampanje lesa.....	60
7.6	Vožnja izven traktorske vlake in obračanje traktorja	62
7.6.1	Vožnja po pobočju	62
7.6.2	Vožnja po kamionski cesti	63
7.6.3	Obračanje traktorja	63
7.7	Vzdrževanje traktorja	64
8	DELO V IZREDNIH RAZMERAH	66
9	LITERATURA IN VIRI	69

1 UVOD

Spravilo lesa je najzahtevnejše in najdražje opravilo pri pridobivanju gozdnih lesnih sortimentov. Les spravljamo v pestrih terenskih, sestojnih in vremenskih razmerah. Pri spravlilu porabimo veliko energije: del za gradnjo in vzdrževanje traktorskih vlak, del pa za zbiranje in vlačenje lesa. Primerjalno porabimo pri spravlilu 1 m³ lesa približno enkrat več goriva in maziva, kot pri sečnji in približno polovico toliko, kot za prevoz lesa s prekladanjem.

Že pred drugo svetovno vojno so za spravilo lesa v ZDA uporabljali gosenične traktorje. V Sloveniji smo začeli uporabljati traktorje po drugi svetovni vojni, množično pa šele po letu 1960. Obdobje, v katerem smo iz pretežno živinskega prešli na pretežno mehanizirano spravilo, je trajalo okrog 20 let, torej do leta 1980. Povsem mehaniziranega spravila lesa, pri katerem človek ne stopi več na gozdna tla in se ne dotakne več lesa, pri nas ne poznamo.

Danes spravimo v Sloveniji preko tri četrtine lesa s traktorji, četrtino pa z drugimi pravnimi sredstvi. Tudi v zasebnih gozdovih uporabljamo vedno večje in predvsem močnejše traktorje. Delo z njimi je praviloma pri normalnih obremenitvah varnejše in učinkovitejše.

Največ nezgod v gozdni proizvodnji se zgodi pri sečnji in izdelavi lesa, takoj nato pa pri spravlilu lesa. Spravilo spada med opravila, kjer je nevarnost za nezgode povečana. Posledice nezgod so - predvsem na socialno-psihološkem in materialnem področju - zelo hude še posebej v zasebnih gozdovih. Za mnoge svojce so posledice teh nezgod nenadomestljive.

